

การพัฒนาทักษะการแต่งคำประพันธ์ โดยใช้เพลงประกอบการสอนร่วมกับ
กระบวนการโค้ช (Coaching) ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1/6 โรงเรียนมหารณพาราม
Development of Thai Verse Composition Skills through Instructional
Songs Integrated with a Coaching Process among Grade 7 Students in
Class 1/6 at Mahannaparam School

ณัฐกร ศรีพระจันทร์¹ และเบญจพร ไพธศรี^{2*}
Natthakorn Sriphrachan¹ and Benjaporn Praisorn^{2*}

บทคัดย่อ

บทความวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียนนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาผลของการใช้เพลงประกอบการสอนร่วมกับกระบวนการโค้ชต่อการพัฒนาทักษะการแต่งคำประพันธ์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1/6 โรงเรียนมหารณพาราม ปีการศึกษา 2568 2) ศึกษาระดับความเข้าใจในฉันทลักษณ์และโครงสร้างคำประพันธ์ก่อนและหลังการเรียนรู้ และ 3) ศึกษาการเปลี่ยนแปลงด้านทัศนคติและแรงจูงใจในการเรียนรู้การแต่งคำประพันธ์ กลุ่มเป้าหมายคือนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1/6 จำนวน 5 คน คัดเลือกแบบเจาะจงจากผู้ที่ไม่บรรลุนิติภาวะและขาดความเข้าใจเรื่องฉันทลักษณ์ การวิจัยดำเนินการ 3 ระยะ ได้แก่ 1) สำรวจและวิเคราะห์สภาพปัญหา 2) พัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้โดยใช้เพลงประกอบการสอนร่วมกับกระบวนการโค้ช และ 3) นำนวัตกรรมไปใช้พัฒนาทักษะการแต่งคำประพันธ์ เครื่องมือที่ใช้ ได้แก่ แผนการจัดการเรียนรู้จำนวน 4 แผน และเพลงร่ายกาพย์ยานี 11 ผลการวิจัยพบว่า ทักษะการแต่งคำประพันธ์ของกลุ่มเป้าหมายพัฒนาขึ้น โดยทุกคนผ่านเกณฑ์ร้อยละ 60 ความเข้าใจในฉันทลักษณ์และโครงสร้างคำประพันธ์หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน และนักเรียนมีทัศนคติและแรงจูงใจทางการเรียนรู้เชิงบวก โดยมีความมั่นใจและกระตือรือร้นมากขึ้น สรุปได้ว่าการใช้เพลงประกอบการสอนร่วมกับกระบวนการโค้ชเป็นนวัตกรรมที่มีประสิทธิภาพในการพัฒนาศักยภาพผู้เรียนอย่างเป็นรูปธรรม

คำสำคัญ : ทักษะการแต่งคำประพันธ์ เพลงประกอบการสอน กระบวนการโค้ช กาพย์ยานี 11

¹ สาขาวิชาภาษาไทย คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

Department of Thai Language, Faculty of Education, Suan Sunandha Rajabhat University

E-mail: s65121109033@ssru.ac.th

² สาขาวิชาภาษาไทย คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

Department of Thai Language, Faculty of Education, Suan Sunandha Rajabhat University

E-mail: benjaporn.pr@ssru.ac.th

*Corresponding author

Abstract

This classroom action research aimed to the effects of using instructional songs integrated with a coaching process on the development of Thai verse composition skills among Grade 7 students in Class 1/6 at Mahannaparam School during the 2025 academic year; (2) compare the students' understanding of prosodic conventions and verse structure before and after the intervention; and (3) examine changes in their attitudes and motivation toward learning Thai verse composition. The target group consisted of five Grade 7 students in class 1/6, through purposive sampling during the 2025 academic year. These participants initially demonstrated insufficient mastery of prosodic rules and failed to meet standardized learning indicators. The research was conducted in three phases: (1) investigating and analyzing the instructional problems; (2) developing an instructional approach that integrated instructional songs with a coaching process; and (3) implementing the instructional innovation to develop the students' verse composition skills. The research instruments consisted of four lesson plans and an instructional Ramwong song on Kap Yani 11 verse. The findings indicated that the Thai verse composition skills of all five students improved, and each student achieved the predetermined criterion of 60%. Their understanding of prosodic conventions and verse structure after the intervention was higher than before the intervention. The students also demonstrated more positive attitudes and greater motivation toward learning Thai verse composition, as reflected in their increased confidence and active participation. The findings suggest that the integration of instructional songs and a coaching process can support the development of Thai verse composition skills, understanding of poetic conventions, and learning motivation among the target students.

Keywords: Thai Verse Composition Skills, Instructional Songs, Coaching Process, Kap Yani 11

1. บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของงานวิจัย

การจัดการเรียนรู้ภาษาไทยในระดับมัธยมศึกษา มุ่งเน้นให้นักเรียนมีทักษะการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารและการสร้างสรรค์อย่างมีประสิทธิภาพ รวมไปถึงทักษะการแต่งคำประพันธ์ซึ่งเป็นมรดกทางวัฒนธรรมที่สะท้อนภูมิปัญญาความงามทางภาษา และคุณค่าทางจิตใจ นอกจากนี้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพ.ศ.2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ในสาระที่ 4 หลักการใช้ภาษาไทย ของกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย มาตรฐานการเรียนรู้ ท 4.1 เข้าใจธรรมชาติของภาษาและหลักภาษาการเปลี่ยนแปลงของภาษาและพลังของภาษา ภูมิปัญญาทางภาษา และรักษาภาษาไทยไว้เป็นสมบัติของชาติ ได้กำหนดไว้ว่านักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จะต้องแต่งบทร้อยกรองประเภทกาพย์ยานี 11 ได้ตามตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลาง ท 4.1 ม.1/5 อีกทั้งยังสอดคล้องกับ สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน ในเรื่องความสามารถในการสื่อสาร และความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2559)

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพ.ศ.2551 เล็งเห็นความสำคัญของการสร้างสรรค์บทร้อยกรองและมีการกำหนดความคาดหวังอย่างชัดเจน จากการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูของผู้วิจัยทำให้พบได้ว่าการจัดการเรียนการสอนในรายวิชาภาษาไทย เรื่องการแต่งบทร้อยกรองประเภทกาพย์ยานี 11 ยังคงเป็นเนื้อหาสำคัญที่ผู้เรียนส่วนใหญ่ไม่สามารถนำไปประยุกต์ใช้ให้เกิดผลงานได้ ดังที่ สุจริต เพียรชอบ และสายใจ อินทร์มรรย (2523) ที่แสดงความคิดเห็นว่า “การเขียนคำประพันธ์ร้อยกรองเป็น การเขียนที่ค่อนข้างสลับซับซ้อนมากกว่าการเขียนในรูปแบบอื่น การสอนเขียนคำประพันธ์ร้อยกรอง จึงดูเป็นเรื่องยากสำหรับครู ส่วนในด้านตัวนักเรียนเองก็รู้สึกวุ่นวาย” ซึ่งจากการสังเกต และทดสอบทักษะการแต่งคำประพันธ์ สาเหตุของปัญหาเกิดจากนักเรียนบางส่วนไม่สามารถจดจำ

ฉันทลักษณ์ของบทร้อยกรองได้จึงทำให้ผู้เรียนไม่สามารถสร้างสรรค์ผลงานบทร้อยกรองได้ถูกต้องตามฉันทลักษณ์ นอกจากนี้บทร้อยกรองที่ผู้เรียนแต่งจะมีเนื้อหาที่ไม่เป็นเอกภาพเนื่องมาจากนักเรียนไม่สามารถเชื่อมโยงความรู้จากแหล่งค้นคว้าหลายแหล่งมาเรียงร้อยให้เป็นข้อมูลเอกภาพได้ และการเลือกใช้คำของผู้เรียนนั้นส่วนใหญ่ไม่เข้าใจระดับของภาษาที่ใช้ในคำประพันธ์ เพราะผู้เรียนขาดประสบการณ์พื้นฐานในการแต่งบทร้อยกรอง ไม่เข้าใจการจัดวางโครงเรื่อง รวมถึงความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับการเลือกใช้คำยังมีไม่เพียงพอ

จากความคาดหวังของหลักสูตร ที่มุ่งเน้นให้นักเรียนมีทักษะการแต่งคำประพันธ์ตามที่กล่าวในย่อหน้าแรก ประกอบกับ สภาพปัญหาในชั้นเรียนจริงที่ผู้วิจัยได้ประสบตามที่กล่าวไว้ในย่อหน้าที่สอง แสดงให้เห็นว่าการจัดการเรียนรู้ในปัจจุบันยังไม่สามารถตอบสนองเป้าหมายของหลักสูตรได้อย่างแท้จริง กล่าวคือ การจัดการเรียนการสอนที่ผ่านมา ยังคงเป็นการถ่ายทอดเนื้อหาโดยเน้นครูเป็นศูนย์กลาง ขาดการกระตุ้นความคิดสร้างสรรค์ และไม่มีการสะท้อนผลการเรียนรู้ของนักเรียนอย่างเป็นระบบ จึงทำให้ผู้เรียนไม่เกิดแรงจูงใจ ขาดความเข้าใจ และไม่สามารถพัฒนาทักษะการแต่งคำประพันธ์ได้ตามศักยภาพ ดังนั้น ผู้วิจัยจึงเห็นถึงความจำเป็นในการพัฒนา นวัตกรรมจัดการการเรียนรู้โดยใช้เพลงประกอบการสอนร่วมกับกระบวนการโค้ช ซึ่งเป็นแนวทางใหม่ที่ตอบโจทย์ผู้เรียนในยุคปัจจุบัน โดยมีพื้นฐานแนวคิดจากการเรียนรู้แบบ Active Learning ผสานกับแนวคิดของการ์ดเนอร์ (Gardner) (ภานุพงศ์ หมายมี และสุตาพร พงษ์พิชญ, 2568, น. 221) กล่าวว่าทฤษฎีพหุปัญญา (Theory of Multiple Intelligences) Gardner เสนอว่ามนุษย์มีความสามารถที่หลากหลายและมีความสำคัญเท่าเทียมกัน โดยแต่ละบุคคลจะมีความโดดเด่นในด้านที่แตกต่างกัน และสามารถผสมผสานกันเป็นลักษณะเฉพาะตัว สำหรับปัญหาด้านดนตรี หมายถึง ความสามารถในการรับรู้ เข้าถึง และตอบสนองต่อสุนทรียภาพทางดนตรี ทั้งในด้านการฟัง การจดจำ การร้อง และการสร้างสรรค์บทเพลง ดนตรีจึงสามารถใช้เป็นเครื่องมือในการจัดการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ เพราะช่วยสร้างบรรยากาศที่สนุกสนานลดความเครียด เพิ่มแรงจูงใจ และส่งเสริมการเรียนรู้อย่างสร้างสรรค์ อีกทั้งยังส่งผลต่อพัฒนาการทางด้านทัศนคติและความรู้สึกในเชิงบวกต่อการเรียน ประกอบกับแนวคิดเรื่องกระบวนการโค้ชเพื่อสะท้อนการเรียนรู้ ตามแนวทางของวิชัย วงษ์ใหญ่ และมารุต พัฒนา (2558) ที่เน้นให้ผู้เรียนได้กระตุ้นการรู้คิดอย่างต่อเนื่องเพื่อตั้งศักยภาพของผู้เรียนอย่างมีประสิทธิภาพ

จากปัญหาสำคัญดังกล่าว ผู้วิจัยจึงมุ่งเน้นที่จะพัฒนาทักษะการแต่งกาพย์ยานี 11 ด้วยการใช้เพลงประกอบการสอนร่วมกับกระบวนการโค้ช ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1/6 ปีการศึกษา 2568 โรงเรียนมหาราชพาราม เพื่อส่งเสริมและพัฒนาทักษะการแต่งคำประพันธ์ของนักเรียนอย่างเป็นระบบและมีประสิทธิภาพ โดยเพลงประกอบการสอนช่วยกระตุ้นความสนใจและสร้างความเข้าใจในโครงสร้างฉันทลักษณ์อย่างเป็นธรรมชาติ ขณะที่กระบวนการโค้ชช่วยเสริมสร้างกระบวนการเรียนรู้เชิงรุก เปิดโอกาสให้นักเรียนได้รับคำแนะนำอย่างใกล้ชิด ฝึกฝน ปรับปรุง และสร้างสรรค์ผลงานด้วยตนเองอย่างต่อเนื่อง ส่งผลให้นักเรียนเกิดความมั่นใจและมีเจตคติที่ดีต่อการแต่งคำประพันธ์

1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1.2.1 เพื่อศึกษาผลของการใช้เพลงประกอบการสอนร่วมกับกระบวนการโค้ชที่มีต่อพัฒนาการทักษะการแต่งคำประพันธ์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1/6 โรงเรียนมหาราชพาราม ปีการศึกษา 2568

1.2.2 เพื่อศึกษาระดับความเข้าใจในฉันทลักษณ์และโครงสร้างคำประพันธ์ของนักเรียนก่อนและหลังได้รับ การสอนโดยใช้เพลงประกอบการสอนร่วมกับกระบวนการโค้ช

1.2.3 เพื่อศึกษาการเปลี่ยนแปลงของทัศนคติและแรงจูงใจของนักเรียนในการเรียนรู้การแต่งคำประพันธ์ หลังจากได้รับการสอนด้วยวิธีดังกล่าว

1.3 ขอบเขตของการวิจัย

ขอบเขตด้านเนื้อหา: การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยกำหนดเนื้อหาตามลักษณะคำประพันธ์คือ กาพย์ยานี 11 ซึ่งผู้วิจัยจัดการเรียนการสอนโดยใช้เพลงประกอบการสอนร่วมกับกระบวนการโค้ช โดยใช้ทำนองเพลงพื้นบ้าน และมีเนื้อหาเกี่ยวกับฉันทลักษณ์ของกาพย์ยานี 11 ที่ผู้วิจัยเรียบเรียงขึ้นใหม่ รวมถึงการโค้ชในเรื่องการเลือกใช้คำให้เหมาะสมกับเนื้อหา และการนำเสนอแนวคิดผ่านการแต่งบทประพันธ์ โดยการวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยกำหนดเนื้อหาที่ใช้คือ การแต่ง

ภาพยนตร์ 11 เรื่องแนะนำตัว และการแต่งกาย 11 เรื่องความรัก ซึ่งสอดคล้องกับตัวชีวิตในหลักสูตรแกนกลาง การศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ในกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่นำมา จากการพัฒนาทักษะการแต่งคำประพันธ์

ขอบเขตด้านประชากรเป้าหมาย: นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1/6 โรงเรียนมหรณพาราม สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 ปีการศึกษา 2568 จำนวน 5 คน ซึ่งได้มาโดยการสุ่มด้วยวิธีการสุ่มแบบ เจาะจง (purposive Sampling) โดยการเลือกจากแบบบันทึกหลังแผนการสอนที่บ่งชี้ว่านักเรียนยังไม่ผ่านเกณฑ์ตามที่ โรงเรียนกำหนด จึงเป็นเหตุผลที่ผู้วิจัยใช้ในการเลือกเพื่อความเหมาะสมในการทำวิจัย

ขอบเขตด้านเวลา: ตั้งแต่วันที่ 7 กรกฎาคม พ.ศ.2568 – 25 ธันวาคม 2568

1.4 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

2. วิธีดำเนินการวิจัย

การดำเนินการวิจัยในครั้งนี้มุ่งเน้นที่การพัฒนาทักษะการแต่งคำประพันธ์ของนักเรียน โดยการประยุกต์ใช้เพลง ประกอบการสอนควบคู่ไปกับกระบวนการโค้ช เพื่อแก้ปัญหาลดสัมฤทธิ์ทางการเรียนและส่งเสริมทักษะทางภาษาของ ผู้เรียนอย่างเป็นระบบ ซึ่งมีรายละเอียดการดำเนินงานในรูปแบบบทความวิจัย ดังนี้

2.1 รูปแบบการวิจัย

ผู้วิจัยใช้รูปแบบการวิจัยเชิงพัฒนาที่แบ่งการดำเนินงานออกเป็น 3 ระยะ ได้แก่

ระยะที่ 1 การสำรวจและวิเคราะห์สภาพปัญหาในชั้นเรียน

ระยะที่ 2 พัฒนารูปแบบการจัดการเรียนการสอนโดยใช้เพลงประกอบการสอน ร่วมกับกระบวนการโค้ช

ระยะที่ 3 การนำวัตกรรมการจัดการเรียนการสอนด้วยการใช้เพลงประกอบการสอน ไปใช้ในการพัฒนาทักษะ การแต่งคำประพันธ์

2.2 กลุ่มประชากรเป้าหมาย

กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการดำเนินการวิจัยครั้งนี้ คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่1/6 โรงเรียนมทรณพาราม จำนวน 5 คน โดยผู้วิจัยใช้การเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) โดยใช้เกณฑ์การเลือกคือ ต้องเป็นนักเรียนที่ไม่ผ่านจุดประสงค์การเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์ของบันทึกแผนการจัดการเรียนรู้เรื่องกายยยานี 11

2.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

2.3.1 เครื่องมือที่ใช้ในการสำรวจปัญหา ประกอบด้วย แบบสังเกตพฤติกรรมรายบุคคล แบบบันทึกหลังแผนการจัดการเรียนรู้

2.3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการจัดการเรียนรู้ ประกอบด้วย เพลงประกอบการสอนที่ผู้วิจัยเรียบเรียงขึ้น และแผนการจัดการเรียนรู้การพัฒนาทักษะการแต่งคำประพันธ์โดยใช้เพลงประกอบการสอน ร่วมกับกระบวนการโค้ช จำนวน 4 แผน ประกอบด้วย แผนที่ 1 เรื่องฉันทลักษณ์กายยยานี 11 แผนที่ 2 เรื่องการใช้วรรณศิลป์ แผนที่ 3 เรื่องการแต่งกายยยานี 11 และแผนที่ 4 เรื่องการนำเสนอบทประพันธ์

2.3.3 เครื่องมือที่ใช้ในการประเมินผล ประกอบด้วย ใบงานเรื่องกายยยานี 11 แบบประเมินความสามารถ ในการแต่งคำประพันธ์ แบบประเมินการนำเสนอผลงาน และแบบประเมินทัศนคติและแรงจูงใจต่อการเรียนแต่งคำประพันธ์

2.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลอย่างเป็นระบบตามวงจรวิจัยเชิงพัฒนา เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ครอบคลุมทั้งในด้านสภาพปัญหา การพัฒนาเครื่องมือ และผลการนำนวัตกรรมไปใช้ โดยมีรายละเอียดดังนี้

2.4.1 ระยะที่ 1 การสำรวจและวิเคราะห์สภาพปัญหาในชั้นเรียน

- ผู้วิจัยทำการสังเกตพฤติกรรมรายบุคคลของนักเรียน เพื่อเก็บข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมเรียนในรายวิชาภาษาไทย

- ใช้แบบบันทึกหลังการจัดการเรียนการสอนเพื่อสำรวจและวิเคราะห์สภาพปัญหาที่เกิดขึ้นจริงระหว่างการเรียนการสอน

- บันทึกคะแนนการแต่งคำประพันธ์ก่อนเรียนเพื่อใช้เป็นฐานข้อมูลในการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์

2.4.2 ระยะที่ 2 พัฒนารูปแบบการจัดการเรียนการสอนโดยใช้เพลงประกอบการสอน ร่วมกับกระบวนการโค้ช

- การรวบรวมข้อมูลเพื่อสร้างนวัตกรรม ศึกษาเอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการใช้เพลงประกอบการสอนและกระบวนการโค้ชจากแหล่งข้อมูลต่าง ๆ เช่น สำนักงานวิทยทรัพยากร จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และฐานข้อมูล ThaiJO

- การประเมินโดยผู้เชี่ยวชาญ นำรูปแบบการจัดการเรียนรู้และเครื่องมือที่สร้างขึ้นเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน เพื่อประเมินความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity)

- การปรับปรุงเครื่องมือ นำข้อเสนอแนะและคำแนะนำจากผู้เชี่ยวชาญมาปรับปรุงแผนการจัดการเรียนรู้และแบบประเมินทักษะการแต่งคำประพันธ์ให้มีความสมบูรณ์ก่อนนำไปใช้จริง

2.4.3 ระยะที่ 3 การนำนวัตกรรมจัดการเรียนการสอนด้วยการใช้เพลงประกอบการสอน ไปใช้ในการพัฒนาทักษะการแต่งคำประพันธ์

- เก็บรวบรวมข้อมูลระหว่างการดำเนินกิจกรรมการเรียนรู้ 5 ขั้นตอน (ขั้นสร้างความเข้าใจ, ขั้นสร้างสรรค์, ขั้นฝึกฝน, ขั้นนำเสนอ และขั้นให้ข้อมูลย้อนกลับ) ผ่านใบงานเรื่องกายยยานี 11

- รวบรวมข้อมูลเชิงพฤติกรรมระหว่างเรียนด้วยแบบสังเกตพฤติกรรม เพื่อประเมินความสนใจและส่วนร่วมของผู้เรียน

- บันทึกคะแนนจากการประเมินผลงานการแต่งคำประพันธ์และการนำเสนอหน้าชั้นเรียน โดยใช้เกณฑ์รูบริก (Rubric Score) ที่ครอบคลุมด้านฉันทลักษณ์ การเลือกใช้คำ และการนำเสนอแนวคิด

- สรุปข้อมูลคะแนนหลังเรียนเพื่อนำมาวิเคราะห์เปรียบเทียบกับคะแนนก่อนเรียน เพื่อสรุปผลการพัฒนาทักษะการแต่งคำประพันธ์ตามวัตถุประสงค์การวิจัย

3. สรุปผลการวิจัย

จากการสำรวจและวิเคราะห์สภาพปัญหาเชิงลึกผ่านการสังเกตพฤติกรรมรายบุคคลและแบบประเมินทักษะ พบว่าเครื่องมือที่ใช้ในการสำรวจปัญหา ซึ่งประกอบด้วยแบบสังเกตพฤติกรรมรายบุคคลและแบบบันทึกหลังการจัดการเรียนรู้ ทำหน้าที่เป็นเครื่องมือสะท้อนสภาพจริงเชิงลึก ช่วยให้ผู้วิจัยค้นพบข้อจำกัดสำคัญของนักเรียนกลุ่มเป้าหมายในด้านการจดจำตำแหน่งสัมผัสบังคับและความสับสนในโครงสร้างฉันทลักษณ์ของกาพย์ยานี 11 ซึ่งส่งผลกระทบโดยตรงต่อทัศนคติ ความมั่นใจ และความสามารถในการสร้างสรรค์ผลงานให้ถูกต้องตามเกณฑ์ทางวรรณศิลป์และมาตรฐานการเรียนรู้ ท 4.1

ผู้วิจัยได้นำเครื่องมือชุดที่สองคือ เครื่องมือที่ใช้ในการจัดการเรียนรู้ ซึ่งประกอบด้วยแผนการจัดการเรียนรู้ จำนวน 4 แผน ร่วมกับนวัตกรรมเพลงประกอบการสอนที่ผู้วิจัยแต่งและเรียบเรียงขึ้น มาใช้ในการดำเนินงานอย่างเป็นระบบผ่านขั้นตอนหลัก 5 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นสร้างความเข้าใจ ขั้นสร้างสรรค์ ขั้นฝึกฝน ขั้นนำเสนอ และขั้นให้ข้อมูลย้อนกลับ เครื่องมือชุดนี้ได้รับการตรวจสอบความเที่ยงตรงจากผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน มีค่าดัชนีความสอดคล้อง IOC อยู่ระหว่าง 0.67 ถึง 1.00 ซึ่งผ่านเกณฑ์มาตรฐานและมีความเหมาะสมระดับสูง บรรยากาศแห่งความสุขจากบทเพลง ช่วยคลายข้อจำกัดด้านความจำ ทลายความวิตกกังวลในชั้นเรียน และกระตุ้นการจดจำฉันทลักษณ์ผ่านจังหวะทำนอง ขณะที่กระบวนการโค้ชชารายบุคคลช่วยเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้สะท้อนความคิด วิเคราะห์ข้อผิดพลาด และได้รับการพัฒนาศักยภาพตามอัตลักษณ์ของตนเองได้อย่างอิสระ

ประสิทธิผลของการจัดการเรียนรู้ได้ถูกตรวจสอบผ่าน เครื่องมือที่ใช้ในการประเมินผล ประกอบด้วยใบงานเรื่อง กาพย์ยานี 11 แบบประเมินความสามารถในการแต่งคำประพันธ์ แบบประเมินการนำเสนอผลงาน และแบบประเมินทัศนคติและแรงจูงใจต่อการเรียนแต่งคำประพันธ์ ซึ่งผลการประเมินแสดงให้เห็นความคุ้มค่าและคุณภาพของเครื่องมืออย่างเด่นชัด โดยนักเรียนกลุ่มเป้าหมายทุกคนมีพัฒนาการด้านทักษะการแต่งคำประพันธ์เพิ่มสูงขึ้นตามลำดับ และผ่านเกณฑ์ร้อยละ 60 ตามที่กำหนดไว้ เครื่องมือประเมินผลชุดนี้ยังสะท้อนให้เห็นการเปลี่ยนแปลงด้านทัศนคติและแรงจูงใจในการเรียนรู้ของผู้เรียนไปในทิศทางบวกอย่างมีนัยสำคัญ นักเรียนมีการปรับเปลี่ยนเจตคติจากเดิมที่เคยเผชิญสภาวะความกดดัน ไปสู่การมีความเชื่อมั่นในตนเอง เกิดแรงจูงใจภายใน มีความกระตือรือร้น มุ่งมั่นพัฒนาผลงาน และสามารถประยุกต์ใช้คลังคำเพื่อสื่อความหมายในงานวรรณศิลป์ได้อย่างมีพลัง สรุปได้ว่า การบูรณาการชุดเครื่องมือการวิจัยทั้ง 3 ชุดที่มีคุณภาพและสอดคล้องกันอย่างเป็นระบบ สามารถแก้ปัญหาและพัฒนาศักยภาพผู้เรียนทั้งมิติทางสติปัญญาและจิตพิสัยได้อย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืน

4. อภิปรายผล

จากการดำเนินงานวิจัยเรื่อง การพัฒนาทักษะการแต่งคำประพันธ์โดยใช้เพลงประกอบการสอน ร่วมกับกระบวนการโค้ชชของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1/6 โรงเรียนมหารัชมงคล ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2568 สามารถอภิปรายผลได้ ดังนี้

จากการสำรวจสภาพปัญหาเบื้องต้นภายในชั้นเรียน ผู้วิจัยพบข้อค้นพบสำคัญระบุว่าทักษะด้านการแต่งคำประพันธ์ของนักเรียนเป็นประเด็นที่ควรได้รับการพัฒนาที่สุด เนื่องจากมีนักเรียนกลุ่มเป้าหมายจำนวน 5 คน จากทั้งหมด 40 คน คิดเป็นร้อยละ 12.5 ของจำนวนนักเรียนทั้งหมด มีผลคะแนนการแต่งคำประพันธ์ต่ำกว่าเกณฑ์ร้อยละ 60 ตามที่โรงเรียนกำหนด ซึ่งจากการใช้เครื่องมือสังเกตพฤติกรรมรายบุคคลและแบบบันทึกหลังการจัดการเรียนรู้ ผู้วิจัยได้วิเคราะห์เชิงลึก พบว่า สาเหตุหลักของปัญหาเกิดจากนักเรียนไม่สามารถจดจำแผนผังฉันทลักษณ์และข้อบังคับของคำประพันธ์ได้อย่างแม่นยำ รวมถึงมีข้อจำกัดในการเลือกใช้คำศัพท์ให้เหมาะสมกับบริบทและความหมายที่ต้องการสื่อสาร ซึ่งปัจจัยเหล่านี้ส่งผลกระทบโดยตรงต่อทัศนคติที่มีต่อวิชาภาษาไทย ทำให้ผู้เรียนขาดความมั่นใจและไม่สามารถวิเคราะห์การใช้ภาษาให้สอดคล้องกับบริบทในคำประพันธ์ได้ ผู้วิจัยจึงมุ่งหวังยกระดับคะแนนเฉลี่ยของนักเรียนกลุ่มนี้ให้สูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 60 เพื่อพัฒนาศักยภาพของผู้เรียนให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

จากการใช้เพลงประกอบการสอนร่วมกับกระบวนการโค้ชชที่มีต่อพัฒนาการทักษะการแต่งคำประพันธ์ และระดับความเข้าใจในฉันทลักษณ์และโครงสร้างคำประพันธ์ก่อนและหลังเรียน พบว่า นวัตกรรมดังกล่าวมีความสอดคล้องเหมาะสม

ตามค่าดัชนี IOC จากผู้เชี่ยวชาญทั้ง 3 ท่าน และส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์หลังเรียนของกลุ่มเป้าหมายสูงกว่าก่อนเรียน โดยนักเรียนทุกคน มีคะแนนพัฒนาขึ้นตามลำดับและผ่านเกณฑ์ร้อยละ 60 ที่โรงเรียนกำหนดไว้ ทั้งนี้เป็นเพราะกระบวนการจัดการเรียนรู้ 5 ขั้นตอน ได้เข้ามาขับเคลื่อนพฤติกรรมอย่างเป็นระบบ โดยเริ่มจาก ขั้นสร้างความเข้าใจ ที่กระตุ้นแรงจูงใจ ต่อเนื่องไปยัง ขั้นสร้างสรรค์ ที่ใช้นวัตกรรมเพลงแต่งเองเกี่ยวกับฉันทลักษณ์กาพย์ยานี 11 ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ เทพลักษณ์ ข่อยนอก และคณะ (2567, น. 143) ที่ได้อธิบายไว้ว่า เพลงประกอบการสอนถือเป็นนวัตกรรมสำคัญที่ช่วยกระตุ้นความสนใจและสร้างบรรยากาศแห่งความสุขในการเรียนรู้ ช่วยให้เนื้อหาที่ยากหรือมีความซับซ้อน เช่น ฉันทลักษณ์ของคำประพันธ์ สามารถถูกจดจำได้โดยง่ายผ่านจังหวะและทำนองเพลง ผู้วิจัยจึงได้นำรูปแบบการจัดการเรียนรู้นี้มาบูรณาการเข้ากับกระบวนการโค้ชที่มีความต่อเนื่อง นำไปสู่ผลสัมฤทธิ์ที่นักเรียนเลขที่ 7, 20, 22, 33 และ 37 มีพัฒนาการที่ดีขึ้นตามลำดับ

การวิเคราะห์เชิงปริมาณบุคคลพบข้อค้นพบสำคัญเกี่ยวกับตำแหน่งที่นั่งความเอื้อต่อการเรียนและปัจจัยส่วนบุคคล โดยกลุ่มที่นั่งกึ่งกลางห้อง ได้แก่ นักเรียนเลขที่ 7, 20 และ 33 มีคะแนนพัฒนาจาก 12 คะแนน คิดเป็น ร้อยละ 60 เป็น 15 คะแนน คิดเป็น ร้อยละ 75 มีพฤติกรรมเรียนรู้อย่างดีปานกลางและตอบคำถามเป็นครั้งคราว ส่วนนักเรียนเลขที่ 22 ที่นั่งด้านหน้าชั้นเรียน มีคะแนนเพิ่มจาก 13 คะแนน คิดเป็น ร้อยละ 65 เป็น 17 คะแนน คิดเป็น ร้อยละ 85 ซึ่งสูงที่สุดในกลุ่มเนื่องจากตำแหน่งที่นั่งเอื้อต่อการมีปฏิสัมพันธ์กับผู้สอน ในทางกลับกัน นักเรียนเลขที่ 37 ที่นั่งด้านหลังชั้นเรียน มีคะแนนเพิ่มขึ้นเพียงเล็กน้อยจาก 13 คะแนน เป็น 14 คะแนน คิดเป็น ร้อยละ 70 ซึ่งต่ำกว่าเป้าหมายที่คาดการณ์ไว้ เนื่องจากมีตัวแปรสอดแทรกจากการขาดเรียน 1 ครั้ง และปัจจัยทางด้านจิตวิทยาที่เกิดจากความกดดันและขาดความเชื่อมั่นเมื่อต้องปฏิบัติกิจกรรมร้องเพลงเพียงลำพังในช่วงสอนเสริมหลังเลิกเรียน ประกอบกับการมีปฏิสัมพันธ์กับผู้สอนที่น้อยที่สุดในกลุ่ม

อย่างไรก็ตามเมื่อพิจารณาถึงการเปลี่ยนแปลงของทัศนคติและแรงจูงใจของนักเรียนในการเรียนรู้การแต่งคำประพันธ์ พบว่า จากการสำรวจสภาพปัญหาเบื้องต้น นักเรียนกลุ่มเป้าหมายนี้ เคยมีผลคะแนนต่ำกว่าเกณฑ์เนื่องจากไม่สามารถจำฉันทลักษณ์และขาดข้อจำกัดในการเลือกใช้คำ ซึ่งปัจจัยเหล่านี้ส่งผลกระทบโดยตรงต่อทัศนคติ ขาดความมั่นใจ และไม่คุ้นเคยกับการแต่งคำประพันธ์ แต่เมื่อได้รับการจัดการเรียนรู้ผ่านกิจกรรมที่มุ่งเน้นการลงมือปฏิบัติควบคู่กับการทำความเข้าใจทฤษฎีผ่านบทเพลงอย่างต่อเนื่อง พร้อมได้รับคำแนะนำที่ตรงจุดจากกระบวนการโค้ช จึงส่งผลให้นักเรียนเกิดความรู้สึกเชิงบวก มีการเปลี่ยนแปลงทัศนคติและแรงจูงใจทางการเรียนรู้ไปในทิศทางบวกเกิดความมั่นใจและกระตือรือร้นในการสร้างสรรค์ผลงานมากขึ้น

สรุปได้ว่า ตำแหน่งที่จัดวางของโต๊ะเรียนในห้องเรียนมีผลต่อผลสัมฤทธิ์และทัศนคติในการเรียนเนื่องจากทำให้นักเรียนมีปฏิสัมพันธ์กับผู้สอนน้อยลง ดังนั้นผู้สอนจึงต้องเข้าหานักเรียนทุกคนอย่างสม่ำเสมอขณะทำการสอน พร้อมทั้งการประยุกต์ใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับเนื้อหาสาระและพฤติกรรมของผู้เรียนเป็นรายบุคคล นับเป็นสิ่งสำคัญยิ่งต่อความสำเร็จในการยกระดับคะแนนและพัฒนาศักยภาพผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพและเป็นรูปธรรม

5. ข้อเสนอแนะ

บทความวิจัย การพัฒนาทักษะการแต่งคำประพันธ์โดยใช้เพลงประกอบการสอน ร่วมกับกระบวนการโค้ช ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังต่อไปนี้

5.1 ข้อเสนอแนะในการดำเนินงานวิจัย

5.1.1 ผู้สอนควรส่งเสริมให้ผู้เรียนนำเทคนิคการโค้ช เช่น การตั้งคำถามและการสะท้อนคิด มาใช้ตรวจสอบงานเขียนของตนเองและเพื่อน โดยเน้นให้ผู้เรียนค้นพบข้อผิดพลาดของฉันทลักษณ์ผ่านบทเพลงด้วยตนเอง แทนการให้ครูเป็นผู้แก้ไขให้เพียงอย่างเดียว

5.1.2 ผู้สอนควรขยายผลจากการใช้เพลงประกอบการสอน ไปสู่การแต่งคำประพันธ์บนแพลตฟอร์มโซเชียลมีเดียหรือใช้ทำนองเพลงที่กำลังเป็นกระแส เพื่อกระตุ้นให้ผู้เรียนเห็นว่าทักษะการแต่งคำประพันธ์เป็นทักษะที่สามารถใช้สื่อสารได้จริงในชีวิตประจำวัน ไม่ใช่เพียงวิชาที่เรียนเพื่อสอบในห้องเรียน

5.1.3 ผู้สอนควรสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) ส่งเสริมให้เกิดนโยบายสร้างเครือข่ายครูภาษาไทยเพื่อแลกเปลี่ยนเทคนิคการใช้เพลงหรือสื่อบันเทิงมาเป็นฐานในการสร้างสรรค์บทเรียนหรือโครงงาน และร่วมกันวิเคราะห์วิธีจัดการกับตัวแปรสอดแทรก

5.2 ข้อเสนอแนะในการวิจัยต่อไป

5.2.1 ควรมีการกระตุ้นผู้เรียนเพื่อสร้างบรรยากาศที่เอื้อต่อการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้สอนและผู้เรียนอยู่เสมอ หรือจัดโต๊ะแบบตัวยู (U-Shape) ให้ครูเป็นศูนย์กลาง เพื่อการควบคุมและปฏิสัมพันธ์ที่ดีที่สุด

5.2.2 ควรมีการวิจัยติดตามผล (Follow-up) หลังจากสิ้นสุดการทดลองไปแล้ว 1-2 ภาคเรียน เพื่อศึกษาว่าการใช้เพลงประกอบรวมกับการโค้ช ส่งผลต่อความคงทนในการจำหลักฉันทลักษณ์ และเจตคติที่มีต่อวิชาภาษาไทยในระยะยาวหรือไม่

5.2.3 ควรมีการวิจัยและพัฒนา เพื่อต่อยอดกระบวนการโค้ชและเพลงประกอบการสอนให้อยู่ในรูปแบบแอปพลิเคชันหรือแพลตฟอร์มดิจิทัลที่ผู้เรียนสามารถใช้ฝึกฝนได้ด้วยตนเอง (Self-paced Learning) โดยมีระบบ AI หรือระบบตอบกลับอัตโนมัติที่จำลองกระบวนการโค้ชเพื่อคอยให้คำแนะนำเบื้องต้น

6. เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2559). *หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551*. โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- จารวิทย์ ศิรินิล. (2564). *การพัฒนาความสามารถด้านการแต่งคำประพันธ์ประเภทกาพย์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยการจัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิคเพื่อนคู่คิด* [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต]. มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- เทพลักษณ์ ข่อยนอก, เศรษฐินา เบื่องพิชญธร, และพวงเพ็ญ อินทรประวัติ. (2567). การใช้เพลงประกอบการสอนรายวิชาภาษาไทย เรื่อง การใช้คำราชาศัพท์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5. *วารสารพุทธนวัตกรรมการจัดการ*, 7(1), 96-109.
- ภาณุพงศ์ หมายมี, และสุตาพร พงษ์พิษณุ. (2568). การพัฒนาผลสัมฤทธิ์วิชาคณิตศาสตร์เรื่องการคูณ โดยจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะ (5E) ร่วมกับการใช้เพลงประกอบ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2. *วารสารวิชาการ วิทยาลัยแสงธรรม*, 17(1), 216-231.
- ภาวิณี ศรีนวล, และพัทธพงศ์ นิลติบ. (2564). การแก้ไขปัญหาการแต่งบทเรียนโดยใช้ชุดกิจกรรมตามแนวคิดการโค้ชชิ่งของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3/7 โรงเรียนมัธยมวัดบึงทองหลาง. *วารสารวิชาการ คุรุศาสตร์สวนสุนันทา*, 5(1), 19-28.
- รัตถภรณ์ คำกมล. (2558). *การศึกษาผลสัมฤทธิ์ด้านการแต่งคำประพันธ์ประเภทกาพย์ยานีของผู้เรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ตามแนวสมองเป็นฐาน* [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต]. มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ลัดดา หวังภักษิต. (2562). การพัฒนารูปแบบการโค้ชเพื่อเสริมสร้างทักษะการสื่อสารด้วยภาษาอังกฤษของนิสิตการศึกษาศาสตรบัณฑิต (ครู 5 ปี) มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. *วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร*, 21(1), 183-195.
- วิชัย วงษ์ใหญ่, และมารุต พัฒนา. (2558). *การโค้ชเพื่อการรู้คิด (Cognitive coaching)* (พิมพ์ครั้งที่ 5). จรัสสินทวงศ์การพิมพ์.
- ศุทธิณี หางแก้ว, และนิตยา ปิณฑานนท์. (2561). การพัฒนาเพลงประกอบการเรียนการสอนสังคมศึกษาและภาษาไทยสำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษาตอนต้น. *วารสารวิชาการศึกษาศาสตร์*, 19(2), 138-152.
- สุจิตต์ เพียรชอบ, และสายใจ อินทรมพรย. (2523). *วิธีสอนภาษาไทยระดับชั้นมัธยมศึกษา*. ไทยวัฒนาพานิช.